

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

CRAI Biblioteca
Pavelló de la República

CRAI

Centre de Recursos per a
l'Aprenentatge i la Investigació

**Inventari del Fons Peña Ibérica – Cruces de Sangre
del CRAI Biblioteca del Pavelló de la República
(Universitat de Barcelona)**

**Olga Giralt i Esteve
Documentalista
Biblioteca del Pavelló de la República
Barcelona, desembre 2022**

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

CRAI

Centre de Recursos per a
l'Aprenentatge i la Investigació

CRAI Biblioteca
Pavelló de la República

Aquesta obra esta subjecta a la llicència de:
Reconeixement

<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/es/deed.ca>

Peña Deportiva Ibérica¹. Fou un grupuscle fundat l'any 1925 per ultradretans, espanyolistes, anticatalanistes i aficionats al RCD Espanyol de Barcelona. Estava integrat per funcionaris de l'Estat i exmilitants dels [Sindicats Lliures](#) i de [La Traza](#) així com per militars i alguns obrers. Dirigit per [José María Poblador Álvarez](#) i [Francisco Palau Rabassó](#), durant els primers anys, malgrat el caràcter polític dels seus fundadors, es va dedicar fonamentalment a promoure enfrontaments amb aficionats del Futbol Club Barcelona.

El 1927 el sector més polític es va fer amb la nova junta, va canviar el nom per Peña Ibérica a seques i va apostar per ampliar les seves actuacions. A partir d'ara l'ultraespanyolisme i l'anticatalanisme militant protagonitzaran l'activitat de la Peña i el tema esportiu anirà perdent pes.

L'any 1930 la Peña Ibérica va contactar amb el recent fundat per [José María Albiñana Sanz, Partido Nacionalista Español](#) i es converteix en la plataforma d'aquest partit per estendre el seu projecte a Catalunya. La premsa els anomena *Legionarios españoles*.

L'entesa amb el PNE, però, dura poc: el *Ibèrics* trenquen el seu acord amb aquest partit i es bolquen, sense perdre però la seva autonomia, en l'anomenat Comité de Acción Española. Poc abans de la proclamació de la Segona República es presenten com un grup gairebé feixista.

El 15 d'abril de 1931, la seu de la Peña Ibérica a la plaça Universitat de Barcelona va ser arrasada per un grup encapçalat per José García Miranda (Capità Rojo): el Governador Civil Lluís Companys havia ordenat clausurar totes les entitats monàrquiques, alfonsines i carlines. El 1936, però, la Peña Ibérica i els Sindicats Lliures es van unir i actuar clandestinament amb el nom de Cruces de Sangre.

En esclatar la Guerra Civil l'ultraespanyolisme de dretes va quedar esborrat del mapa polític en dos dies i no va tornar a aixecar el cap fins al 1939, ja que la major part dels seus membres van fugir a l'Espanya franquista, es van amagar o van ser empresonats i alguns executats.

En acabar la Guerra Civil els supervivents de Cruces de Sangre i d'altres grupuscles ultradretans es van incorporar a la Falange Española Tradicionalista y de las JONS.

La Peña Ibérica va promoure la publicació de diversos setmanaris: *Lucha Deportiva* (1926) i *La Verdad Deportiva* (1928), *Furia espanyola* (1929).

---

¹ Informació extreta de: [Mota Muñoz, José Fernando, and Joan Maria Thomàs. ¡Viva Cataluña española!: historia de la extrema derecha en la Barcelona republicana \(1931-1936\). València: Universitat de València, 2020.](#)

Fons Peña Ibérica – Cruces de Sangre

Descripció del fons:

El fons Peña Ibérica fou cedit al CRAI Biblioteca del Pavelló de la República la tardor del 2022 per Albert Roqué.

La Peña Ibérica fou un grupuscle fundat l'any 1925 per ultradretans, espanyolistes, anticatalanistes i aficionats al RCD Espanyol de Barcelona. L'any 1936, es va unir amb els Sindicats Lliures i van actuar clandestinament amb el nom de Cruces de Sangre. En les seves proclames defensaven el recurs a la violència com a única solució per a Espanya i la necessitat d'un Estat totalitari corporatiu.

El fons conté documentació diversa dels anys 1936 a 1946 (l·listats d'associats, crides a la població, textos sobre la *gloriosa cruzada de liberación*, etc.) i documents relacionats amb el paper que van jugar els seus membres els dies 18 i 19 de juliol de 1936 a Barcelona després de l'*Alzamiento Nacional*. En acabar la Guerra Civil, molts d'ells es van incorporar a la Falange Española Tradicionalista y de las JONS i van sol·licitar ser condecorats amb la *Medalla de la Vieja Guardia* per la seva participació en el cop militar del 19 de juliol a Barcelona.

El fons consta també de correspondència i papers personals de Francisco Palau Rabassó (El Vendrell , 1900 - 1954), enginyer tèxtil, militant espanyolista de Catalunya i dirigent de la Peña Ibérica.

El fons ocupa 0'10 metres lineals i abasta cronològicament des de l'any 1936 fins al 1946.

Peña Ibérica. 1

1

1- Peña Ibérica – Cruces de Sangre. Documentació diversa

1- CRUCES DE SANGRE. [*Espanoles! Es propio de almas raquílicas...*]. Barcelona, abril 1936.

2- CRUCES DE SANGRE. [*Espanoles! Calientes aún las cenizas de la ara asturiana...*]. Barcelona, maig 1936.

3- CRUCES DE SANGRE. [*Espanoles! Este llamamiento que tiene la estridència de un grito de guerra...*]. Barcelona, juny 1936.

4- PEÑA IBÉRICA - CRUCES DE SANGRE. [L·listats de membres on consta n^o carnet, nom i cognom i adreça]. Barcelona, [1936].

5- PEÑA IBÉRICA - CRUCES DE SANGRE. *Relación para costear el Banderín regalado a la Primera Bandera del Frente de Juventudes*. [Barcelona], [1940].

- 6- [CRUCES DE SANGRE]. *Antecedentes de orden histórico con relación a la revolución marxista y a la gloriosa cruzada de liberación*. [S.l.], [1940], 69 p.
- 7- [CRUCES DE SANGRE]. [Escrit sobre Lluís Duran i Ventosa]. [S.l.n.d.].
- 8- *Impresiones y juicios sobre la revolución y la guerra españolas vistas desde el exterior*. [S.l.], juny 1937, 32p.
- 9- [AGENTE A-32]. *Información sobre las actividades del Servicio Secreto Inglés en Barcelona y procedimientos más adecuados para contrarrestarlos más eficazmente*. Barcelona, 28 març 1942.
- 10- [Retalls de premsa, documents incomplets relacionats amb la revolució d'octubre del 1934].

1

2- Peña Ibérica – Cruces de Sangre. Documentació relacionada amb el cop d'estat del 18 juliol 1936

- 1- PEÑA IBÉRICA – CRUCES DE SANGRE. [Formularis perquè els afiliats expliquin on es van concentrar la nit del 18 al 19 de juliol de 1936 a Barcelona]. Barcelona, [1940].
- 2- PEÑA IBÉRICA – CRUCES DE SANGRE. *Actuación de Peña Ibérica desde el 13 de julio de 1936*. [Barcelona], [1936].
- 3- *Declaración del Teniente de Infantería Dn. Santiago Alvarez Pastor*. [Barcelona], [1940].
- 4- [Declaració de Francisco Palau Rabassó relacionada amb els "patriotas sublevados el día 19 de julio de 1936 y que protegieron la Bateria del Capitán de Artillería Don Luis López Valera"]. Barcelona, 3 abril 1940.
- 5- ESPAÑA. 4ª REGIÓN MILITAR. AUDITORIA DE GUERRA. [Comunicat adreçat al President de la Peña Ibérica amb la declaració del General de Brigada D. Federico García Rivera en relació als primers dies del *Alzamiento Nacional al Cuartel del Regimiento de Artillería de Montaña nº1* de Barcelona]. Barcelona, 15 març 1940.
- 6- EXTINGUIDA PEÑA IBÉRICA - CRUCES DE SANGRE (A las órdenes de FET y de las JONS). [Llistats diversos de camarades que van participar en el cop d'estat del 19 de juliol de 1936 a Barcelona]. Barcelona, 1940.
- 7- EXTINGUIDA PEÑA IBÉRICA - CRUCES DE SANGRE (A las órdenes de FET y de las JONS). *Relación nominal del elemento civil armado que tomo parte el día 19 de julio de 1936 en el Glorioso Alzamiento Nacional pertenecientes a Peña Ibérica – Cruces de Sangre*. Barcelona, juliol 1940.
- 8- EXTINGUIDA PEÑA IBÉRICA - CRUCES DE SANGRE (A las órdenes de FET y de las JONS). *Relación de antiguos elementos de Peña Ibérica y Unión Social Hispánica que solicitan la concesión de la "Medalla de la Vieja Guardia"*. Barcelona, [1942].

9- EXTINGUIDA PEÑA IBÉRICA - CRUCES DE SANGRE (A las órdenes de FET y de las JONS). *Relación de los camarades de Peña Ibérica y Unión Social Hispánica (Cruces de Sangre)*. Barcelona, juliol 1942.

10- [EXTINGUIDA PEÑA IBÉRICA - CRUCES DE SANGRE (A las órdenes de FET y de las JONS)]. [Informes manuscrits de diversos membres de Peña Ibérica – Cruces de Sangre]. Barcelona, [1942].

11- ORGANIZACION SINDICAL ESPAÑOLA. OBRA SINDICAL 18 DE JULIO. *Informe sobre el Doctor José Bellot Espi respecto a las anormalidades relacionadas con el despido o cese en la "Obra 18 de julio"*. Barcelona, 31 maig 1946. [Informe acompanyat dels antecedents de José Bellot Espi relacionats amb el 19 de juliol].

1

3- Peña Ibérica. Correspondència rebuda per Francisco Palau Rabassó

1- [s.d.]: 1 carta

2- 1941: 1 carta (Cementos Asland)

3- 1943: 3 cartes (Manufacturas Sedó, Elena de Campos y la Hoz, *La Prensa*)

4- 1944: 4 cartes (Salvador Euras, José M. Ventosa, M. Ferrando, ?)

5- 1945: 2 cartes (Francisco Toda, Tatger Sagastibelza)

6- 1946: 3 cartes (Tatger Sagastibelza, Angel Sabador, Salvador Euras)

7- 1947: 1 carta (Angel Sabador)

1

4- Peña Ibérica. Papers personals de Francisco Palau Rabassó

1- PALAU RABASSÓ, Francisco. *A mis compañeros de estudios de la Escuela Industrial de Villanueva y Geltrú durante los cursos 1916-1920*. Vilanova i la Geltrú, 1945. (Mecanograf.)

2- RESTAURANTE DIAGONAL (Barcelona). *Comida anual de compañeros de la Escuela de Péritos de Villanueva y Geltrú, organizada por la promoción del 1918*. Barcelona, 25 maig 1946. [Menú]

3- [Invitació al casament dels fills de Josefa Rabassó i Carmen Romeu]. Barcelona – El Vendrell, agost 1943.

4- [Llistat manuscrit de preus de diversos productes alimentaris, molts d'ells intervinguts]. Barcelona, 1944.

1

5- Peña Ibérica. Textos diversos de la Guerra Civil espanyola

1- CRIADO Y ROMERO, Emilio. *iEn Madrid no han entrado! Crónicas de guerra, de los frentes próximos a la capital de la República, publicadas en "Heraldo de Madrid"*. Madrid, 1937. [Recull d'articles enviats al Concurso literario del Ministerio de Instrucción Pública].

2- [*El himno titulado "19 de julio" és inédito y original, letra y música de Arturo Menéndez Aleyxandre...*]. Barcelona, 15 agost 1937.